

Návrh zákona Evropské Unie s ambicí čistých technologií v průmyslu

Autor: Evropská komise (Březen 2023)

Zdroj: [Tisková zpráva](#) a [návrh zákona](#)

Souhrn

Evropská Komise (dále jen „EK“) dne 16. března 2023 navrhla zákon [Net-Zero Industry Act](#) s cílem rozšířit výrobu čistých technologií v Evropské Unii (dále jen „EU“) a zajistit, aby byla Unie dobře vybavena pro přechod na čistou energii. Tato iniciativa je součástí [průmyslového plánu Green Deal](#).

Zákon posílí odolnost a konkurenceschopnost výroby technologií s nulovou sítí v EU a učiní náš energetický systém bezpečnější a udržitelnější. Vytvoří lepší podmínky pro vytvoření projektů s nulovou sítí v Evropě a přilákání investic s cílem, aby se celková výrobní kapacita Unie pro strategické technologie s nulovou sítí do roku 2030 přiblížila nebo dosáhla alespoň 40 % potřeb Unie na zavádění pokroku směrem ke klimatickým a energetickým cílům EU do roku 2030 a přechod ke klimatické neutralitě při současném posílení konkurenceschopnosti průmyslu EU, vytváření kvalitních pracovních míst a podpoře úsilí EU o energetickou nezávislost.

Spolu s návrhem evropského zákona o kritických surovinách a [reformou designu trhu s elektřinou](#) stanoví zákon o čistém průmyslu nulový průmysl jasný evropský rámec pro snížení závislosti EU na vysoce koncentrovaném dovozu. Na základě poučení z pandemie Covid-19 a energetické krize vyvolané ruskou invazí na Ukrajinu pomůže zvýšit odolnost evropských dodavatelských řetězců čisté energie.

Navrhovaná právní úprava se zabývá technologiemi, které významně přispějí k dekarbonizaci. Patří mezi ně: solární fotovoltaika a solární termika, obnovitelná energie na pevnině a na moři, baterie a úložiště, tepelná čerpadla a geotermální energie, elektrolyzéry a palivové články, bioplyn/biometan, zachycování, využití a skladování uhlíku a technologie rozvodných sítí, udržitelné technologie alternativních paliv, pokročilé technologie pro výrobu energie z jaderných procesů s minimálním odpadem z palivového cyklu, malé modulární reaktory a související nejlepší paliva ve své třídě. Technologie **strategické čisté nuly uvedené v příloze nařízení dostanou zvláštní podporu** a budou podléhat referenční hodnotě 40 % domácí produkce.

V rámci dosavadních konzultací zúčastněné strany pojmenovaly zejména tyto aktuální problémy:

1. dlouhé dodací lhůty a dlouhé povolování projektů a rozšiřování výrobních kapacit;
2. nedostatek rovných podmínek s mezinárodní konkurencí;
3. narušení a nedostatek materiálů;
4. nesourodé, nejasné nebo omezující legislativní rámce na unijní a/nebo vnitrostátní úrovni;
5. potíže s nalezením vhodných míst výroby a nasazení;
6. bariéry související s veřejnými zakázkami;
7. nedostatek kvalifikované pracovní síly;
8. nedostatečná vlastní výroba a závislost na výrobních kapacitách klíčových komponentů;
9. vysoké výrobní náklady.

Zákon Net-Zero Industry Act je proto postaven na následujících pilířích:

- **Nastavení podmínek.** Zákon zlepší podmínky pro investice do technologií s nulovou sítí zkvalitněním informovanosti, **snížením administrativní zátěže** při zakládání projektů a **zjednodušením povolovacích procesů**. Zákon navíc navrhuje upřednostnit **strategické projekty Net-Zero**, které jsou považovány za zásadní pro posílení odolnosti a konkurenceschopnosti průmyslu EU, včetně míst pro bezpečné ukládání zachycených emisí CO₂. Budou moci těžit z kratších lhůt pro povolování a zjednodušených postupů.
- **Urychlení zachycování CO₂**. Zákon stanoví cíl EU dosáhnout do roku 2030 roční injektážní kapacity 50 Mt ve strategických úložištích CO₂ v EU s poměrnými příspěvky výrobců ropy a zemního plynu v EU. Tím se odstraní hlavní překážka rozvoje zachycování a ukládání CO₂ jako ekonomicky životaschopného řešení v oblasti klimatu, zejména pro energeticky náročná odvětví, která se obtížně snižují.
- **Usnadnění přístupu na trhy.** Za účelem posílení diverzifikace nabídky technologií s nulovou sítí zákon vyžaduje, aby orgány veřejné správy zvážily kritéria udržitelnosti a odolnosti pro technologie s nulovou sítí při zadávání veřejných zakázek nebo aukcích.
- **Zlepšení dovedností:** Zákon zavádí nová opatření k zajištění kvalifikované pracovní síly podporující produkci technologií s nulovou sítí v EU, včetně zakládání **průmyslových akademií Net-Zero**, s podporou a dohledem platformy Net-Zero Europe. Ty přispějí ke kvalitním pracovním místům v těchto zásadních odvětvích.
- **Podpora inovací.** Zákon umožňuje členským státům zřídit regulační **sandboxy** pro testování inovativních technologií s nulovou sítí a stimulaci inovací za flexibilních regulačních podmínek.
- Platforma **Net-Zero Europe** bude Komisi a členským státům pomáhat koordinovat činnost a vyměňovat si informace, včetně průmyslových partnerství Net-Zero. Komise a členské státy budou rovněž spolupracovat na zajištění dostupnosti údajů pro sledování pokroku při plnění cílů zákona o čistém průmyslu s nulovou hodnotou. Platforma Net-Zero Europe bude podporovat investice identifikací finančních potřeb, úzkých míst a osvědčených postupů pro projekty v celé EU. Posílí také kontakty napříč evropskými sektory s nulovou sítí, zejména s využitím stávajících průmyslových aliancí.

S cílem dále podpořit zavádění obnovitelného vodíku v rámci EU i dovoz od mezinárodních partnerů EK rovněž představuje své představy o koncepci a funkcích Evropské **vodíkové banky**. To vysílá jasný signál, že Evropa je místem pro výrobu vodíku.

Jak bylo oznámeno v [průmyslovém plánu Green Deal](#), první pilotní aukce na výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů budou zahájeny v rámci Fondu inovací na podzim 2023. Vybraným projektům bude udělena dotace ve formě fixní prémie za kg vyrobeného vodíku po max. 10 let provozu. Zvýší se tím bankovatelnost projektů a sníží se celkové kapitálové náklady. Aukční platforma EU může také nabízet „aukce jako službu“ pro členské státy, což rovněž usnadní výrobu vodíku v Evropě. Komise dále zkoumá, jak navrhnout mezinárodní rozměr Evropské vodíkové banky, aby stimulovala dovoz obnovitelného vodíku. Do konce roku by měly být v provozu všechny prvky Vodíkové banky.

Další kroky

Navrhované nařízení nyní musí projednat a schválit Evropský parlament a Rada Evropské Unie před jeho přijetím a vstupem v platnost.

Pozadí

Evropská [zelená dohoda](#), předložená Komisí dne 11. prosince 2019, stanoví cíl učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent. Závazek EU ke klimatické neutralitě a přechodný cíl snížit čisté emise skleníkových plynů alespoň o 55 % do roku 2030, ve srovnání s úrovněmi z roku 1990, jsou právně závazné podle [evropského klimatického zákona](#).

Legislativní balíček, který má naplnit [Evropskou zelenou dohodu](#), poskytuje plán, jak uvést evropskou ekonomiku pevně na cestu k dosažení jejích klimatických ambicí, přičemž [plán REPowerEU](#) urychluje odklon od dovážených ruských fosilních paliv. Spolu s [akčním plánem pro oběhové hospodářství](#) stanoví rámec pro transformaci průmyslu EU pro věk nulové sítě.

Průmyslový plán Green Deal byl představen 1. února s cílem podpořit průmysl s nulovou sítí a zajistit, aby byly cíle evropské zelené dohody splněny včas. Plán stanoví, jak EU posílí svou konkurenční výhodu prostřednictvím investic do čistých technologií a bude i nadále vést na cestě ke klimatické neutralitě. Reaguje na výzvu Evropské rady, aby Komise předložila návrhy na mobilizaci všech příslušných vnitrostátních a unijních nástrojů a zlepšení rámcových podmínek pro investice s cílem zajistit odolnost a konkurenceschopnost EU. Cílem prvního pilíře plánu je vytvořit předvídatelné a zjednodušené regulační prostředí pro průmyslová odvětví s nulovou sítí. Za tímto účelem Komise kromě zákona o čistém nulovém průmyslu předkládá [evropský zákon o kritických surovinách](#), aby zajistil udržitelný a konkurenceschopný hodnotový řetězec kritických surovin v Evropě, a navrhl reformu designu trhu s elektřinou, který spotřebitelům umožní těžit z nízkých výrobních nákladů obnovitelných zdrojů.